

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 20 mei 2020 Jaarbeeld 2019 en Klachtbeeld 2019 van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (Kamerstuk 33 149, nr. 61).

De voorzitter van de commissie,
Lodders

De adjunct-griffier van de commissie,
Krijger

Inhoudsopgave	blz.
I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II. Reactie van de Minister	9

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het Jaarbeeld 2019 en Klachtbeeld 2019 van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Zij hebben hierbij nog enkele vragen.

Jaarbeeld 2019 van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

1. IGJ in 2019

1.1 Koers en uitgangspunten

De leden van de VVD-fractie lezen in het jaarbeeld dat het burgerpanel van de IGJ concrete tips geeft over de manier van communiceren en over de website. In hoeverre wordt in de communicatie en op de website van de IGJ rekening gehouden met mensen die moeite hebben met ambtelijk en ingewikkeld taalgebruik?

Daarnaast lezen de leden van de VVD-fractie dat er een project wordt voorbereid om duidelijker te maken wat burgers kunnen verwachten als ze een melding maken bij de IGJ. Wat is de planning betreffende dit project?

De leden van de VVD-fractie lezen (en herkennen) dat e-health en technologische vernieuwing een grote rol spelen in het Meerjarenbeleidsplan 2020–2023. Dit jaar hebben deze ontwikkelingen een enorme vlucht genomen. Hoe beoordeelt de IGJ dan wel de Minister deze ontwikkeling in het vraagstuk van de arbeidsproblematiek, zo vragen genoemde leden.

1.2 Toezicht IGJ

De leden van de VVD-fractie lezen dat er 99 zaken van vermoedelijk sprake van seksueel misbruik waren. Bij hoeveel van deze zaken was hier daadwerkelijk sprake van seksueel misbruik? Hoeveel rechtszaken zijn hieruit voortgekomen? Zijn hierop nog acties ingezet omtrent preventie van seksueel misbruik en zo ja, welke?

De leden van de VVD-fractie lezen tevens dat de IGJ de zorgnetwerken van 45 kinderen in kaart heeft gebracht. Daarbij kwam de IGJ meerdere risico's en kwetsbaarheden tegen. Wat zijn de vervolgacties die hierop in gang gezet zijn, zo willen genoemde leden weten. Welke partijen zijn daarbij betrokken?

2. Ontwikkelingen in het werkveld van IGJ

2.1 Netwerkgzorg

De leden van de VVD-fractie lezen dat er meerdere kwetsbaarheden zijn in de zorgnetwerken rondom kinderen. Een daarvan is dat er te weinig kinderverpleegkundigen zijn. De IGJ heeft juist in haar meerjarenbeleidsplan als een van de zes grote thema's benoemd: beschikbaarheid van

personeel in een veranderende arbeidsmarkt. De leden van de VVD-fractie vragen de Minister hoe de geconstateerde kwetsbaarheden zich verhouden tot het feit dat beschikbaarheid van personeel juist een van de zes grote thema's is in het meerjarenbeleidsplan. Deelt de Minister de mening van deze leden dat concrete acties nodig zijn, en welke heeft hij dan in gedachten, omdat dit speerpunt nu al tekortschiet?

2.2 Samenwerking met gemeenten

Wanneer kunnen de leden van de VVD-fractie het afsprakenboek en het draaiboek met betrekking tot de samenwerking tussen gemeenten en het Rijk verwachten, aangezien de eerste helft van 2020 bijna voorbij is? Datzelfde geldt voor de rapportage over Toezicht Sociaal Domein.

2.4 E-health

De leden van de VVD-fractie lezen dat de informatiebeveiliging rondom e-health verbetering behoeft in een deel van de zorginstellingen. Kan de Minister toelichten waar het gebrek aan informatiebeveiliging precies aan ligt?

Genoemde leden vragen tevens bij hoeveel instellingen de IGJ om een verbeterplan voor de informatiebeveiliging heeft gevraagd. Ziet de IGJ e-health alleen in de vorm van informatie- en communicatietechnologie?

2.5 Regeldruk

De leden van de VVD-fractie zijn uiteraard verheugd dat de IGJ nauw betrokken was bij het programma «Ontregel de zorg». Vermindering van administratieve lasten kan het werkplezier vergroten en de uitstroom uit de zorg verkleinen. Iets wat ook past bij het meerjarenbeleidsplan van de IGJ. Welke concrete punten zijn geschrappt naar aanleiding van deze betrokkenheid en bij de verantwoording richting de IGJ?

2.7 Brexit

De leden van de VVD-fractie lezen dat de IGJ samen met het Ministerie van VWS en het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen maatregelen heeft voorbereid om de beschikbaarheid van geneesmiddelen en medische hulpmiddelen voor Nederlandse patiënten te borgen. Deze maatregelen staan klaar om ingezet te worden op het moment dat sprake is van een brexit waarbij geen afspraken zijn gemaakt. Kan de Minister aangeven wat bedoeld wordt met het niet maken van afspraken? Kan tevens aangegeven worden waarom geen afspraken zijn gemaakt?

3. Klachten en meldingen in 2019

3.2 Het Meldpunt: het IGJ-portaal voor zorgaanbieders, zorgverleners en fabrikanten

De leden van de VVD-fractie lezen dat de IGJ op jaarbasis rond de 10.000 meldingen ontvangt. Deze kunnen ze echter niet allemaal onderzoeken. Kan de Minister aangeven hoeveel meldingen de afgelopen vijf jaar zijn gedaan en wat het percentage niet-onderzochte meldingen hierbij is geweest?

4. Ons toezicht in 2019 per zorg-/hulpsector of thema

4.3 Geestelijke gezondheidszorg (ggz)

De leden van de VVD-fractie lezen verder dat in 2020 een rapport over toezicht op ambulantisering gepubliceerd wordt. Wanneer kan de Kamer dit rapport verwachten, zo vragen deze leden.

De IGJ heeft expliciet gekeken naar het lerend vermogen in de ggz-sector, zo constateren de leden van de VVD-fractie. Er wordt echter niet omschreven hoe de IGJ dat lerend vermogen vervolgens waardeert. Genoemde leden vragen wat uit de toetsen van de IGJ is gekomen. Is de IGJ hier tevreden over of verdient dit aspect nog veel verbetering, zo vragen deze leden.

Voor een efficiëntere afhandeling van meldingen schrijft de IGJ dat het lastig blijft om de data zo te benutten dat dit inzicht op een overstijgend niveau oplevert, zo lezen de leden van de VVD-fractie. De IGJ is van mening dat dit wel zou helpen om zicht te krijgen op de sterke en zwakke kanten in de kwaliteit en veiligheid van de ggz. Aanvullend vragen de leden van de VVD-fractie hoe de IGJ eraan werkt om deze data op voldoende niveau boven tafel te krijgen.

4.4 Gehandicaptenzorg

De leden van de VVD-fractie vinden het goed dat er veel aandacht is voor de groep mensen met een licht verstandelijke beperking. Het onderzoek wordt voortgezet, zo wordt gemeld. Op welke wijze en wanneer kunnen deze leden hier een actualisering van verwachten?

4.5 Jeugdhulp

De leden van de fractie van de VVD zijn tevreden met het voorstel voor het programma Passende Hulp. Genoemde leden vragen de Minister welke concrete doelstellingen verbonden zijn aan het programma Passende Hulp. Welk tijdspad is verbonden aan eerdergenoemde doelstellingen?

In het jaarbeeld lezen de leden van de VVD-fractie dat een aanzienlijk deel van de jeugdhulpaanbieders niet aan de vijftien basiseisen voldoet. Aan welke vijf basiseisen voldoen nieuwe jeugdhulpaanbieders relatief vaak niet? Na hoeveel bezoeken van de IGJ voldoet de resterende 33% van de nieuwe jeugdhulpaanbieders aan de vijftien basiseisen? Kan de Minister uiteenzetten welk soort hulp jeugdhulpaanbieders aanbieden die relatief vaak niet aan de basiseisen voldoen? Om welke vorm van hulp, ondersteuning, interventie dan wel soorten therapie gaat dit? Welke acties onderneemt de IGJ dan wel de Minister om te zorgen dat nieuwe jeugdhulpaanbieders wel voldoen aan de vijftien basiseisen?

4.6 Medische technologie – e-health

De leden van de VVD-fractie lezen dat de IGJ constateert dat het lastig is om effectief toezicht te houden op fabrikanten van medische apps buiten de Europese Unie. Deze fabrikanten bieden hun apps aan via de wereldwijde appstores. Kan de Minister aangeven welke handvatten de IGJ nu heeft om toezicht te houden op fabrikanten van medische apps buiten de EU? Kan daarbij tevens worden aangegeven welke middelen de IGJ nodig zou hebben om dit toezicht te kunnen versterken?

4.9 Nieuwe zorgaanbieders

Wat is de stand van zaken betreffende de projectgroep voor de cosmetische sector?

4.10 Klinieken – Medisch specialistische zorg

De leden van de VVD-fractie lezen dat het toezicht op de cosmetische sector onderdeel is van het toezicht op medisch specialistische zorg en de eerstelijnszorg. De IGJ wil de cosmetische sector beter in beeld krijgen. En het toezicht effectiever inrichten. Een projectgroep, met leden met verschillende achtergronden, houdt zich daarmee bezig. Kan de Minister aangeven wat de stand van zaken is met betrekking tot deze projectgroep? Kan tevens worden aangegeven welke leden deelnemen aan deze projectgroep?

4.11 Thuiszorg

De leden van de VVD-fractie vragen hoeveel mensen toezicht uitoefenen op de «zorg thuis» situatie in Nederland? Hoe anticipeert de IGJ op de groei van benodigde zorg in deze sector?

Genoemde leden lezen dat de IGJ ook thuiszorgorganisaties tegenkomt waar sprake is van zorgverwaarlozing en/of fraude. Hoe vaak is dat voor beide punten voorgekomen in 2019? Bij hoeveel van deze aanbieders was sprake van een eerdere fout op dit vlak?

In 2019 toetste de IGJ de samenwerking tussen de huisartsenzorg en de wijkverpleging bij de zorg voor kwetsbare ouderen, zo lezen de leden van de VVD-fractie. Daarbij bezocht de IGJ in drie gebieden kwetsbare ouderen, hun mantelzorgers, thuiszorgorganisaties en huisartsenpraktijken. Genoemde leden willen weten in hoeverre een verschil te detecteren was tussen deze samenwerking in de Randstad (Den Haag) en de regio (Oud-Beijerland en Best). Zo ja, kan de Minister dat toelichten aan deze leden?

4.12 Verpleging en verzorging

De leden van de VVD-fractie willen weten in hoeverre de IGJ een verbetering in kwaliteit heeft gezien binnen de verpleeghuiszorg. Zo ja, in welke kwaliteitsaspecten lag deze verbetering precies?

5. Bedrijfsvoering

5.7 Gegevensbescherming

De leden van de VVD-fractie vragen of concreter omschreven kan worden wat wordt bedoeld met «veilige e-mail»?

Klachtbeeld 2019 van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

De leden van de VVD-fractie lezen dat in iedere sector een groot deel van de klachten gaat over het niet eens zijn met het medisch handelen en overig professioneel handelen. Kan de Minister aangeven welke acties op basis van deze resultaten worden genomen en zijn verbeteringen waar te nemen?

3. Ontvangen klachten

3.1 Aantallen klachten en vragen

De leden van de VVD-fractie constateren dat van het aantal klachten dat is voorgelegd aan de inspectieafdelingen, nauwelijks de helft in behandeling is genomen door de inspectieafdelingen. Kan de Minister toelichten hoe dit komt?

3.6 Vergelijking ontvangen klachten in 2019 en 2018 (in percentages)

Hoe verhoudt zich de stijging in het aantal klachten in de categorie «oneens met medisch handelen» tot het fenomeen «samen beslissen», zo vragen de leden van de VVD-fractie. Samen beslissen was al enorm in opkomst en is per 2020 zelfs wettelijk verankerd als recht van patiënten.

4. Klachten en vragen per sector

4.1 Klachten per sector

De leden van de VVD-fractie lezen dat in 2019 het aantal klachten over fabrikanten en/of bedrijven in de medische technologie sterk is gestegen ten opzichte van 2018. Kan de Minister deze stijging verklaren?

4.1.1 Geestelijke gezondheidszorg – Top 10 klachten

De leden van de VVD-fractie vragen of de zinsnede «oneens met medisch handelen» ten behoeve van de Kamer concreter gemaakt kan worden en qua klachten uitgesplitst. In hoeveel procent van de gevallen ging het daarnaast om ggz-zorg waarbij sprake was van dwang of drang?

4.1.3 Intramurale ouderenzorg – Top 10 klachten

Waaruit bestonden de klachten die samengevat zijn onder de noemer «ADL-zorg», zo vragen genoemde leden.

4.2 Vragen per sector

De leden van de VVD-fractie vragen welke klachten zijn ondergebracht onder de noemer «Andere sector».

8. Bezoekersaantallen website

De leden van de VVD-fractie vragen tenslotte welke doelen de IGJ hanteert met betrekking tot de website.

Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben het «Jaarbeeld 2019 en Klachtbeeld 2019 van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd» tot zich genomen. Genoemde leden hebben nog vragen aan de IGJ en de Minister op het gebied van jeugdhulp.

Algemeen

De leden van de GroenLinks-fractie ontvangen graag een reactie van de Minister op de conclusies die getrokken worden in het Jaarbeeld 2019. De Minister biedt in de begeleidingsbrief enkel de rapporten aan, maar geeft geen reactie op de inhoud, terwijl het beeld niet fraai is. Om maar een paar conclusies te noemen: kwetsbare kinderen worden onvoldoende beschermd, de jeugdbeschermingsketen is in gevaar, huiselijk geweld en kindermishandeling nemen toe, passende hulp is onvoldoende beschikbaar, er zijn financiële tekorten en wachtlijsten en 80% van de nieuwe jeugdhulpaanbieders voldoet niet aan basiskwaliteitseisen. Hoe kijkt de Minister zelf naar de staat van de jeugdhulp op dit moment? Is hij het met deze leden eens dat de situatie zorgelijk is? Werkt hij met voldoende urgentie aan oplossingen hiervoor? Welke doelen stelt de Minister zichzelf om de situatie te verbeteren?

4. Ons toezicht in 2019 per zorg-/hulpsector of thema

4.5 Jeugdhulp

Bezoeken aan gesloten groepen en orthopedische behandelcentra

De leden van de GroenLinks-fractie zijn blij dat in het eerste kwartaal van 2019 onderzoek is gedaan naar het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen op de gesloten groepen bij veertien locaties van jeugdzorg-plusinstellingen. De IGJ concludeert dat alle instellingen werken aan een leefklimaat dat meer op de ontwikkeling van jeugdigen is gericht en waarin jeugdigen minder vrijheidsbeperkende maatregelen krijgen opgelegd. Genoemde leden vragen op welke manier deze instellingen hieraan werken. Eerder heeft de Minister afgesproken dat vanaf 2022 het aantal gedwongen afzonderingen op nul moet staan. Wordt dit doel gehaald? Gaat het de goede kant op? Welke cijfers heeft de Minister hierover? Op welke manier houdt de IGJ hierover de vinger aan de pols? Gesloten jeugdzorginstellingen hebben geen wettelijke plicht om de registratie van dit soort middelen aan de IGJ te sturen. Waarom is die wettelijke plicht er niet? Hoe kan de IGJ dan goed toezicht houden en écht weten of er gebruik van wordt gemaakt? Kan de IGJ bijvoorbeeld aangeven hoe het op dit moment gesteld is met het gebruik van vrijheidsbeperkende maatregelen bij alle jeugdzorginstellingen? Neem dat af? Daarnaast vragen deze leden in hoeverre groeps grootte en beperkte financiële middelen invloed hebben op het gebruik van deze middelen. Wat is het wettelijk kader om deze vrijheidsbeperkende maatregelen te gebruiken? Welke afspraken zijn gemaakt met de instellingen? Wanneer worden de *factsheets* verwacht van de laatste toezichtronden?

Toezicht jeugdbescherming en jeugdreclassering

De leden van de GroenLinks-fractie zijn geschrokken van de rapporten «Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd» en «Signalement Jeugdbeschermingsketen in gevaar» die in 2019 uitkwamen. Genoemde leden vragen in hoeverre de IGJ inmiddels verbeteringen ziet op de punten die beschreven worden in de rapporten. De conclusie dat gecertificeerde instellingen hun wettelijke opdracht onvoldoende kunnen uitvoeren vanwege de zwaarte van de doelgroep, personeelstekorten, verloop en verzuim, onvoldoende direct inzetbare passende hulp en onvoldoende financiële zekerheid, is een zware conclusie. Op welke manier wordt op dit moment concreet gewerkt aan verbeteringen op deze punten?

Huiselijk geweld en kindermishandeling

De leden van de GroenLinks-fractie lezen dat ondanks alle aandacht de cijfers betreffende slachtoffers van huiselijke geweld en kindermishandeling niet dalen. Welke redenen ziet de IGJ daarvoor? De IGJ schrijft dat de nadruk moet komen te liggen op het effectief voorkomen van kindermishandeling, maar wordt op dit moment wel voldoende gedaan aan preventiebeleid? Zo ja, wat precies? Wordt voldoende stilgestaan bij het feit dat ook de dader een slachtoffer is? En dat vaak sprake is van een cirkel van geweld, afkomstig uit de eigen jeugd zelf? Werkt de verbeterde meldcode?

Passende hulp

De leden van de GroenLinks-fractie lezen dat de IGJ concludeert het volgende: «juist de meest kwetsbare kinderen met de meest complexe problematiek – en hun ouders – van het kastje naar de muur worden gestuurd en komen uiteindelijk voor dichte deuren te staan». Noodzakelijk hulp is onvoldoende beschikbaar. Via het programma Passende Hulp moet het toezicht bevorderd worden dat kinderen tijdig passende hulp krijgen. Zet de IGJ daar al stappen in? Zo ja, welke? Genoemde leden vragen of de IGJ en de Minister het met hen eens is dat dit echt prioriteit moet hebben. Genoemde leden vragen ook hoe het staat met het onderwijs in Jeugdzorgplus instellingen. Is dat overal passend en op het niveau dat de jongeren hebben? Is er voldoende maatwerkfinanciering voor jongeren die al een tijd geen onderwijs hebben gehad en die extra ondersteuning op school nodig hebben? Hoe staat het met de overdracht tussen de school van herkomst en de school bij Jeugdzorgplus?

Nieuwe jeugdhulpaanbieders

De leden van de GroenLinks-fractie schrokken van de conclusie dat 80% van de nieuwe jeugdhulpaanbieders niet voldoet aan de basiseisen bij het eerste bezoek van de IGJ. Is de Minister het met genoemde leden eens dat dit een enorm hoog aantal is? Wat is de reden hiervoor? Deze leden vragen wat zijn reactie hierop is. Zes weken na het inspectiebezoek voldoet bijna twee derde alsnog aan de vijftien basiseisen, maar wat gebeurt er met het een derde deel dat niet voldoet? Worden die voldoende gecontroleerd door de IGJ? Relatief vaak schort het aan twee van de vijf belangrijkste eisen «het werken volgens professionele standaarden» en «het systematisch inschatten van de veiligheid». Is de Minister het met genoemde leden eens dat dit toch zeer belangrijke basiseisen zijn? Wat gaat de Minister doen met deze conclusies?

Zorgcontinuïteit en financiën

De leden van de GroenLinks-fractie lezen dat de IGJ steeds meer signalen ontvangt van gemeenten over vermoedelijke zorgfraude en zorgverwaarlozing van vaak kleine nieuwe aanbieders. Over wat voor fraude gaat het dan? Hoe kan dit worden aangepakt? Zijn er ook instellingen die in financiële nood zitten en dreigen om te vallen? Wie houdt daar het overzicht op? Genoemde leden hebben ook nog wat vragen over de medewerkers in de jeugdzorginstellingen. Hoe groot is nu het verloop onder medewerkers? Hoe zorgt de Minister ervoor dat het aantal hulpverleners per kind omlaag gaat? Hoe zit het met de werkdruk en de *caseload*? Deze leden vragen of er concrete doelstellingen zijn om dat omlaag te brengen. Hebben medewerkers voldoende mogelijkheden tot bijscholing?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het Jaarbeeld 2019 en Klachtbeeld 2019 van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Genoemde leden hebben enkele vragen over de rapportages van de IGJ. Zo ging het merendeel van de klachten – 71% – in 2019 over professioneel handelen, veiligheid en communicatie. In 2018 was dit 66%. Deze leden vragen of de Minister de stijging van de klachten hierover kan verklaren.

De leden van de SP-fractie krijgen regelmatig meldingen binnen van mogelijke misstanden in de zorg. Bij het doorverwijzen naar het Juiste Loket, het Landelijk Meldpunt Zorg of de IGJ krijgen deze leden regelmatig reacties terug dat mensen daar niet of onvoldoende geholpen worden. Kan de Minister nader toelichten wat wordt gedaan met meldingen die niet opgevolgd worden of niet opgevolgd kunnen worden? Bij welke instantie kunnen mensen zich melden met mogelijke misstanden, die niet worden opgepakt door de IGJ of andere loketten?

Voorts lezen de leden van de SP-fractie in de rapportage van de IGJ dat in 2019 een aantal grote (ketens van) particuliere klinieken is gefuseerd. Kan de Minister nader toelichten waarom deze fusies hebben plaatsgevonden?

II. Reactie van de Minister